

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

se se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

se se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refușă. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două-ori 24 fl., — de trei-ori 30 fl.
rëndul cu litere garmond.

Politica coaliției.

II.

Vom mai spicu câte ceva din interesanta broșurică a necunoscutului patriot ungar, cu locuința în străinătate, care probabil de aceea nu-și spune numele, pentru că se teme că-l vor lua la goană necruțătoare cei de acasă.

Ingrijoratul patriot merge și mai departe în combinațiunile sale politice, și zice, că o Ungarie izolată, independentă, fără ajutorul Austriei la spate, ar da cu siguranță de un nou Mohács, așa de tragic ca cel dela 1526, pregătit acum, nu de Turci, ci de Slavi și de — *Români*. O catastrofă are să o ajungă în mod inevitabil, și să-i schimbe cu desăvârșire harta, luând de pe ea: Croația și Slavonia, părțile locuite de Sârbi și de *Români*. Și părțile acestea au să rămână apoi pierdute pentru totdeauna pentru Ungaria! „O Ungarie izolată și probabil micșorată, nu o poate mântui de ruină nici cântarea lui Kosuth, chiar dacă ar fi cântată în cel mai frumos glas de sopran”, — zice autorul broșurii, firește, cu greșală, pentru că contele Apponyi, la care se pare că vrea să facă aluziune, are glas de bariton, nu de sopran.

Le dă apoi sfatul acestor de acasă autorul broșurii, să lucreze mai mult și mai cu temei, și să facă vorbă mai puțină, pentru că cu toastele ridicate în miile de banchete ce se țin an de an, nu se ferește țara. „Le face în urmășaputarea, că sărbătorile lor naționale sunt prea demonstrative, și nu au nici o conșiderație față de Regele.

În meritul chestiei se pronunță apoi astfel:

„Ce se atinge acum de adevărata chestie de drept, luată din punctul de vedere al coaliției, e sigur, că Ungaria e legată de Austria și de dinastia habsburgică prin lege, prin sancțiunea pragmatică dela 1723 și prin învoiala dela 1867. Acest raport de drept de stat e regulat prin comunitatea armatei, a corpului diplomatic și a finanțelor, cari stau în legătură cu armata și diploma-

ția. A rupe, ori chiar și numai a slăbi măcar una din legăturile acestea, nu poate să o facă nici una dintre părți în mod unilateral... Acum, dacă dieta ungară ridică astfel de pretenziuni noi, cari sunt contrare învoiei (dela 1867), nu se poate aștepta ca Coroana să le accepte, cu atât mai puțin, că în legea de învoială e trecută, ca drept al Coroanei, stabilirea limbei de comandă și de serviciu în armată!”

Autorul broșurii condamnă deci încercarea de a se stoarce cu forță dela Coroană aceace Coroana nu vrea să dea fiindcă e al ei, și condamnă și denegarea încasării dărilor și denegarea înrolării recruților, pentru că prin aceasta slăbește țara, statul ungar, nu Coroana! Și-și exprimă dorința, ca dreptul acesta al municipiilor, de a denega încasarea dărilor și re-rutările, să fie șters la cea mai apropiată revizuire a constituției. Mijlocul acesta de presiune asupra Coroanei să poată fi aplicat în viitor numai în caz extraordinar, când călcarea constituției e evidentă.

De altcum autorul broșurei crede, că aceace cere coaliția nici nu poate fi executat, fără *uniune personală*, din motive tehnice. Coroana nu va putea să renunțe la prerogativele ei, reichsrathul dela Viena va protesta, iar Croația și Slavonia va cere, ca pentru Croați limba de comandă să fie cea croată. Un chaos, ca la turnul Vavilonului! Dar firește, lucrurile acestea nu le înțeleg cei ce cer comandă națională în armată, chiar și cu pericolul de a se prăbuși monarhia, și cu ea și Ungaria.

E deci pentru menținerea limbei germane ca limbă de comandă în armată, pentru că numai o Ungarie unită cu Austria are viitor, altcum s'a dus cu plutele!

Autorul broșurii își încheie apoi expunerile astfel: „Cugete fiecare patriot cu capul său propriu, și nu mai permite să fie întrebuințat ca marionetă pentru cucerirea de palate aflătoare în lună, ori la experimente cari primejdiesc înaintarea și poziția de mare putere a Ungariei. Deocamdată țara va

fi guvernată fără parlament, câtă vreme coaliția nu se lasă de pretenziunile contrare legii de învoială (dela 1867) Altă cale de eșire nu este. E adevărat, că e recunoscut în legile vechi ungurești dreptul Ungariei de a-și avea armata ei independentă; dar tocmai dreptul acesta a fost modificat în articolul de lege XII dela 1867. Și dacă Ungaria voiește să-i fie respectate legile, trebuie și ea să lase neatinse prerogativele legale ale Coroanei. Iar coaliția, căutând să dovedească altceva, părăsește terenul constituțional, și pe calea aceasta periculoasă n'avem să-i urmăm, fie că ține ori nu ține întruniri de protestare... Fiii cei mari ai Ungariei cari au creat și întărit noua Ungarie, își dorm toți somnul de veci. Să nu le îngreunăm pământul patriei, prin această ceartă cu totul neîndreptățită cu Coroana, ci să dăm lui Dumnezeu ce e a lui Dumnezeu, și Regelui aceea ce e a Regelui!”

Frumoase cuvinte, dar ne temem, că nu va fi cine să le înțeleagă!

Ministri noi. Mercuri a apărut în foaia oficială ungară rescriptul regesc, prin care ministrul-prezident, baronul Fejérváry, vine desărcinat dela conducerea ministerului de finanțe, și se primește demisiunea ministrului de honvezi Bihár și a ministrului de culte și instrucțiune publică Lukács György, iar în posturile devenite vacante se numesc următorii titulari: la finanțe Hegedüs Ferencz, la culte și instrucțiune publică Tost Gyula, la honvezi generalul de brigadă Papp Béla. Noii ministri au depus eri, Joi, jurământul de fidelitate.

S'a spart coaliția. Baronul Bánffy s'a pronunțat într'o scrisoare deschisă, adresată alegătorilor săi din Seghedin, pentru renunțarea la limba de comandă maghiară în armată. Prin aceasta a ajuns în conflict cu cei din coaliție, și urmarea a fost, că a eșit din comitetul executiv al coaliției. Cu el împreună a eșit din coaliție și Eötvös Károly. Părerea generală e, că Bánffy și-a terminat de nou rolul politic.

Din Brad.

Sinoade. — Adunări. — Prelegeri.

Brad, 4 Martie n.

Marele Andreiu, dumnezeescul Părinte, a întocmit constituția organică a bisericii gr. or. astfel, ca în lunile Ianuarie, Februarie și Martie să se adune comitețele și sinoadele parohiale și protoprezbiterale și să se facă pregătirile — alegerile — rapoartele — pentru cele eparhiale.

Sunt instructive, izvor de învățături aceste întâlniri și sfaturi ale fraților de același neam și lege! În ele dăți-se prilejul să vezi, ce înaintare, ori ce rămânere îndărăt, ce sporire, ori ce lipsă, ce rânduială, ori ce nerânduială se arată într'o parohie, ori protoprezbiterat și astfel într'o eparhie și în sfârșit să cunoști oglinda întregii metropolii ortodoxe a neamului românesc.

Înțelege-se atunci, când în fruntea fiilor săi sufletești dintr'o parohie se află un preot adevărat, „lumina lumii și sarea pământului”, când în fruntea protoprezbiteratelor află protoprezbiteri plini de însuflețire și dragoste, adevărate vase ale dului nemuritorului Șaguna, — pentru a tractului și neamului înflorire precum în averile pământești, temelia celor sufletești — învățaturii, așa și în cele sufletești, temelia pentru ați câștiga libertate aici, pe pământ și arvuni fericire dincolo de mormânt.

Da! Mărețe, într'adevăr mărețe sunt întrunirile bisericești! Dar mari și și mai mărețe vor deveni ele, când înțelepciunea de a lucra împreună în frățescă iubire, pusă în Statutul organic va fi înțeleasă și va lumina pe toți frații „uniți în cugete și simțiri”.

Se strigă prin sinoade de tot felul: „dați-ne școală, lumină, învățătură, căci fără învățătură rămânem îndărătul neamurilor cu cari laolaltă locuim, ajungem sclavii, robii celor luminați și învățați și astfel ne prăpădim, și auzi răspunsul trist: „N'avem mijloacele de lipsă, n'avem pâine, n'avem sare, căci — toate, toate le-a dus... mare...”

Trist răspuns, dar și mincinos!

FOIȘOARĂ.

Despre mișcarea literară românească în anii 1902 și 1903.

De Dr. Sextil Pușcariu.
(Urmare.)

Perdut cu totul în lumea visurilor mele, amintind adeseori pe romanticii germani, își scrie Z. Bărsan „Visurile de noroc”. Cele mai bune poezii ale sale sunt fără îndoială cântecele mici, cari reflectă — ca beșicile de săpun — o lume de visuri bogată în colorii, dar cari se topec în fața oricărei analize, tot ca beșicile de săpun. Subiectul lor sunt de cele mai multeori sentimente nelămurite, aflătoare în toți, pentru cari poetul găsește o expresie, și fără să determine astfel mai deaproape sentimentele acestea, evocă totuși impresia adevărată. Între ceilalți poeți cari și-au publicat poeziile în „Sămănătorul”, dar încă nu și în volum, trebuie să numim pe subtilul și originalul D. Anghel, mai departe pe I. Bărsanul cel noptatec uneori. Poeziile acestea arată adesea o uimitoare originalitate în felul de exprimare și-s cutremurate de o

învăpăiere aproape fioroasă. În sfârșit să amintim cu numele și pe mult promițătorul Gh. Vilsan.

Dintre prozatori merită atenție N. Beldiceanu și N. Macedoneanu (N. Băfaria), — despre cel mai talentat: Mihail Sadoveanu, va fi vorba în darea de seamă viitoare. Foarte matur și puternic e T. Cercel, dela care putem aștepta multe surpinderi. În volum a apărut „Pe plaiul” de I. Ciocirlan. Autorul volumului e încă un începător, și în schițele sale ne jionește uneori felul stângaciu de exprimare și repetițiile prea dese. Talent are totuși mult, și cele două pagini, intitulate „La arie”, tradează așa zicând pe viitorul măiestru. Că în volum ne impresionează neplăcut o anumită monotonie, aceasta nu se poate atribui într'atâta lipsei de invenție, cât mai ales vieții sale cu variații puține, și orizontului îngust, la care e mărginit în urma poziției sale de învățător rural. Povestirea „Dina și Dana” de Gabrovanu a rămas necunoscută scriitorului acestor rânduri. În fine mai amintesc aici „Din oca vieții” de V. Pop, fiindcă autorul acesteia a intrat mai târziu în cercul „Sămănătorului”. Că Pop e un adevărat artist arată îndestul schița „În valea hoților”, și până când

rămâne în mediul său, fie că eroii săi sunt copii mici, fie că s cerșitori, Țigani, hoți, funcționari incuți etc. pe cari a avut ocazie să-i observe bine în decursul unei vieți agitate, povestirile sale sunt merituose. El privește partea ridiculă a vieții și o descrie cu umor plin de miez și cu glume pipărate, uneori triviale, cari însă nu prea jionesc în mediul acesta; partea serioasă și tristă o cetești într'acelasi timp printre rânduri. Când voiește însă să stăruiească asupra acestei părți și caută cuvintele, greșește aproape totdeauna, și provoacă efectul contrar prin trivialitatea înconștientă a stilului și prin ridiculul situației.

Scriitorii din Ungaria întemeiază la 1902, în Budapesta, revista „Luceafărul”. La început e încă foarte copilărească și fără orientare, dar mai apoi se ridică în cel cu încetul prin aceea, că acceptează programul „Sămănătorului”, și cu deosebire prin poeziile redactorului ei O. Goga, despre care se va scrie într'o viitoare dare de seamă. Între colaboratori trebuie să pomenim pe I. Agârbiceanu (cu povestirea „Mistreful”) și A. Ciura. Acesta din urmă însă mai mult ne-a deziluzionat decât ne-a însuflețit cu cârticia sa „Visuri trecute”,

pentru că față de primele sale povestiri, cari promiteau mult, acestea nu arată nici un progres. Meritul principal al „Luceafărului” este, că a regenerat în Ungaria literatura română, care decăzuse cu totul, restabilind legăturile culturale cu România. De altfel toate mișcările mari în literatura română și-au avut începutul din Ardeal: cele dintâi bucăți scrise în românește, cele dintâi tipărituri în limba română din secolul XVI-lea le găsim aici; școala numită latinistă, la începutul veacului trecut, care e temeiul unei literaturi naționale, a pornit din Ardeal.

Gheorghe Lazar a plecat de aici la București și a întemeiat cea dintâi școală românească într'o țară, care era copleșită de felul de gândire grecesc. Mulți dintre cei mai însemnați scriitori în viață s'au născut în Ardeal și aici și-au început activitatea. Amintesc numai pe Slavici, Coșbuc, Gorun, Iosif. Dar chiar în urma împrejurării că cei mai buni scriitori și-au părăsit țeara, aceasta a rămas fără talente creatoare și aici vegetează de secole o literatură particulară, care e mai puțin decât mediocră. Cauza acestei stări este, pe lângă violenta opresie ungurească, lipsa unei legături culturale cu regatul ro-

Noi Românii nu suntem săraci! Au doar nu suntem dedați cu puțin? Și bine ar fi nici să nu cunoaștem îmbuibarea, luxul! Au nu suntem sănătoși? Căci aerul de munte și apa cristalină ne roșește fața. Au doar nu suntem plini de viață? „Șapte vieți în peptul de aramă Românul are“, adică câte șapte copii dragălași în casa fiecăruia...

Și avem bani destui... zeci, sute, milioane de coroane...

Dacă nu-mi credeți, că suntem bogați: Vă rog cetiți cu băgare de seamă dările de seamă (bilanțurile) despre isprăvile institutelor de economii și credit, ce se tipăresc prin foi, ori dacă vreți să vă faceți oglindă despre toate deodată, puneți mâna pe „Compasul băncilor române“ și vă veți convinge cât de bogat e Românul...

Aflați institute cu venituri brute de câte peste un jumătate milion cor. pe an, multe cu câte peste 100 mii cor. venit curat pe an, apoi câte cu de 50 mii cor., 20 mii și numai puține sub 10 mii cor.

Par-că aceste arsenale de bogății naționale anume își țin adunările generale deodată cu cele bisericești, ca lipsele ce le accentuează aceste să le înțeleagă și le cunoscă acele. Căci de vor lecu băncile lipsele bisericii și școlii române, cu cât vor jertfi mai mult pentru adevărata luminare (cultură) a neamului român, fie sigure, că pentru a lor (a băncilor) întărire și a neamului înaintare au jertfit... Un popor, ca și un singuratic, luminat nu-și cheltuește vremea, adică viața, căci vremea e viață, prin crâșmele și bordeie, ci încalecă pe „Lloyd“ și cutieră cu vaporul Oceanul atlantic, se duce în America, Australia ori Africa și puterea cu care l-a înzestrat Dumnezeu o folosește drept mijloc să scoată avuțiile din fundul pământului, ori Oceanului și prin prelucrarea materiilor necioplite să pună temelie la a sa bunăstare, izvorul culturii, puterii și libertății...

De aș avea loc deajuns să vă dovedesc pentru ce e Anglia ori Germania atât de puternică! Scurt: pentru că sunt luminate și lumina lor a aprins în întunecimile colțurilor din părțile necunoscute ale pământului.

Deci: să ne luminăm și fi vom!

Astfel își înțelege chemarea sa modestul institut al nostru „Crisana“ din Brad. Aceasta e tălcuiala, că adunarea ei generală de azi din 22 mii coroane venit curat anual 4000 cor. a închinat pentru scopuri culturale și de binefaceri. Toamă de aceea a și binecuvântat Dzeu roadele acestui institut.

În decursul anului 1905 și-a rotunzit capitalul la suma îndoită de 100.000 cor., și-a sporit rezervele la 110.000 cor.,

mân, o izolare condiționată de relații politice și geografice. Aceasta se vede foarte bine din formarea unei limbi literare rele, care e cu atât mai evidentă, cu cât se găsește la un popor, a cărui limbă e aproape fără deosebiri dialectale. Pe când un țaran ar delean se înțelege fără nici o greutate cu un moldovean sau muntean și vorbește aproape aceiași limbă, un român din regat înțelege numai cu greu o carte apărută în Ardeal, ba pe alocurea nici n-o înțelege. Aceasta se explică prin aceea, că în ambele provincii s'a dezvoltat limba literară independent. Elementele nouă, cari s'au adaus în limba literară celei populare, — expresiile pentru abstracții, necunoscute acesteea, — s'au luat în ambele ținuturi din izvoare deosebite, și ceea ce e mai important, în România limba literară a fost formată de scriitori cu talent, cari au împrumutat din izvoarele cele potrivite — parte conștient, parte instinctiv, — și numai atunci, când limbei populare îi lipsea într'adevăr expresia nimerită; din contră, în Ardeal scriu bărbați cu puțin simț artistic, cari nu-și iau osteneala să caute cuvântul în limba poporului, ci pe cât pot, îl iau din limba latină moartă și adeseori nu direct, ci prin intermedierea limbei germane ori ungurești. Astfel a trebuit să se caute un remediu și singura societate științifică și literară, care există în Ardeal: „Asociația pentru cultura și literatura poporului român“ a

acționarii primesc 12%, în piața Bradului a cumpărat casa cea mai bine situată, tocmai lângă gimnaziul român gr. or. — fala Zarandului; acum a cumpărat averea întâiului proprietar din Brad, pe care o va parțela poporului, ce „vrea pământ“, iar intravilanul de circa 20 jugăre întins la marginea comunei Brad se va păstra pentru alte scopuri mai înalte.

„Zeit und Raum“ (= timp și spațiu) ne-a recitat un înțelept părinte, fericitul Constantin Gurban înainte cu 9 ani, când se vorbea despre cea mai sfântă cauză culturală a Zarandului, și de nu-l răpia nemiloasa moarte la începutul anului curent, de sigur s'ar putea convinge, că sămânța sa a căzut în ogor roditor...

Făcutu-s'au și la „Crisana“ realegerile obicinuite prin direcțiune cu unanimitate de voturi, ceea ce dovedește că societatea, în fruntea căreia se află un bărbat, ca idealul protoprezbiter al Zarandului, muncește cu omenie, pricepere de cauză și dragoste de progres. Dar aceste sunt treburi de interes local.

Pentru binele și folosul obștesc ar fi, dacă din frumoasele venituri s'ar întruibuia mai mult pentru scopuri culturale. Acum e timpul să ne asigurăm viitorul, iar viitorul numai prin cultură se poate asigura.

A striga în gura mare prin articli subtrași, că lucrăm spre binele poporului, că reducem interesele la 6% ori 5% sunt vorbe seducătoare și fapte nu folositoare unui popor ca al nostru, datat a solvi încă câte 20%, și neștiutor, ce prețuește banul. Așezăminte culturale, lumină să dăm poporului.

Vreau să vă amintesc și de prelegerile populare economice. Despărțământul nostru și-a pregătit un plan special, la a cărui împlinire a chemat și angajat: protoprezbiter, preoți, profesori, învățători, advocați și medici de ai noștri, — toți câți vreau să munciască cu dragă inimă. Comitetul central a întărit planul și i-a pus la îndemână 100 cor. pentru cele de lipsă. Prelegerile s'au început Duminecă în 12/25 Febr. în Brad, iar azi s'a continuat în Baia-de-Criș — centrul vieții românești dela 1861—1875. Au fost bine cercetate de cărturari și popor. Dr. P. Opriș a stăruit în amănouă prelegerile să se popularizeze ideile Asociațiunii, cunoștințe despre conducătorii, așezămintele, organizarea ei și datorința obștii față de acest așezământ cultural. Dr. I. Radu a combătut patima beției și a îndemnat la prăsirea cu plan și judecată a vitelor de casă (vaci, boi, cai, oi, porci și galițe) mai alese, izvorul de bunăstare al poporului agricol. S'au făcut arătări, intuiții, cu skiopticionul. Direcțiile politice administrative s'au arătat

pornit în 1902 o mișcare, al cărei scop era unificarea limbei literare. Dar „Asociația“ aceasta stă sub o conducere așa de rea, editorul organului ei, Dr. C. Diaconovich, e așa de puțin potrivit în poziția aceasta, încât curentul sănătos a rămas fără nici un rezultat. Dimpotrivă, năzuințele revistei „Luceafărul“, amintită mai sus, sunt cu mult mai rodnice, fiindcă ea nu și-a propus să apropie cele două limbi literare teoreticește, ci prin practică, întrucât s'a alăturat — după puțină — pe lângă singura limbă literară îndreptățită, cea a regatului, și-a câștigat colaborarea celor mai buni scriitori din România și recomandă — prin critici bine informați — Românilor din Ungaria o lectură potrivită.

Alte reviste, cari apar, abea merită amintire. „Literatură și artă română“ din București, și „Revista idealistă“, care iese din 1903, cuprind foarte rar câte ceva ce se poate citi, dar nici atunci nu cu izcălitura editorilor lor, Pătrașcu și Vasschide. Asemenea și „Archiva“ din Iași. Reclama esagerată, pe care au făcut-o aceste din urmă două reviste scriitoarei Riria, s'a dovedit de neîndreptătită, pentru că dama, care scrie sub pseudonimul acesta n'are nici un strop de talent artistic. Despre aceasta se va convinge oricine va citi tragedia „Elvira“, în cinci acte, a Ririei.

(Va urma).

prevenitoare. Pe stindardul nostru e scris: *Cultură, desăvârșire... , căci cultura îmbălbănește inimile, luminează mințile. Deci: cultură și salut frățesc neamului românesc!*

Dr. P. O.

Din protoprezbiterate.

Sinodul protoprezbiteral în Sighișoara.

— Raport special. —

— 6 Martie n.

Precum în trecut sinodul nostru protoprezbiteral s'a întrunit și de astădată regulat, la terminul prescripș, în sesiune ordinară anuală.

Membrii, preoți și mireni, între cari cu plăcere am observat elemente tinere de valoare, s'au prezentat Joi (1 Martie n.) în număr aproape complet în școala noastră din cetate.

Domnul protoprezbiter Dimitrie Moldovan, a deschis ședința cu următoarea vorbire, ascultată cu viu interes:

Onoraților și stimaților domni:

Înainte de toate vă salut cu un cordial: „Bine ați venit!“.

Onorat frațiiile voastre în Cristos frați preoți, și stimat dvoastre iubiti mireni fii credincioși ai bisericii noastre ortodoxe române, sunteți aleși și trimiși clerului și ai poporului nostru tractual, — sunteți investiți cu onorificul mandat de deputați la sinodul protopopesc ordinar al tractului Sighișoarei pe noul period de 3 ani, 1906—1908, prin urmare formați corporațiunea cea mai înaltă tractuală.

Chemarea dvoastră și a noastră a tuturor cari compunem această înaltă corporațiune tractuală este precizată în statutul organic legea fundamentală a bisericii noastre naționale, plasmuit acest statut organic, de marele Andreiu Șaguna bunul providențial, și sancționat de Maiestatea Sa prea bunul nostru monarh.

Agendele cele dăntău și mai importante conform aceluiaș „statut organic“ sunt obiectele economice-bisericești școlare și fundamentale referitoare la protoprezbiterat, apoi înaintarea cauzei școlare în protoprezbiterat, și năzuința pentru susținerea vazei și autonomiei bisericești.

Puține cuvinte dar puse după înțelesul lor în lucrare cu diligență — bogate în urmări, frumoase obligamente, sfinte datorințe, — îndeplinirea acelor conștiințios din partea fiecăruia și a noastră a tuturor depinde dela noi toți. Soartea protoprezbiteratului nostru în care ne-a lăsat Dzeu a trăi e pusă deci pe periodul curent de 3 ani prin indicatele din „statutul organic“, în mâinile noastre, în mâinile acestei onorabile corporațiuni, în mâinile sinodului protoprezbiteral pe care îl reprezentați dvoastră împreună cu mine.

Acelor sfinte obligamente onoraților domni și frați însă numai atunci vom putea satisface, dacă înainte de toate vom fi pătrunși cu toții și unul fiecare de sfințenia și însemnătatea aceloră, apoi între singuraticii membrii ai acestei onorabile corporațiuni între noi toți va exista pacea, bunăînțelegere și iubirea de frați, — și în fine dacă fiecare la lucrul seu precum în comuna sa bisericească unde domiciliază așa și în această corporațiune, în sinodul protoprezbiteral, prin puterile sale de care dispune, cu suflet curat va lucra spre tot ce e bun, plăcut lui Dzeu și oamenilor de bine în senzul legilor din vigoare pentru promovarea cauzelor noastre bisericești școlare și fundamentale și prin aceea pentru bunăstarea protoprezbiteratului, ca astfel să binemeritați de încrederea acelor frați ai noștri clericali și mireni cari v'au investit cu onorificul mandat de deputați ai sinodului protoprezbiteral, și astfel să vă învredniciți de binecuvântarea ceriului și mulțămirea celor de acum și celor din viitor.

Da fraților să lucrăm din răzputeri pentru înălțarea sionului nostru tractual căci precum înșivă știți, vremile grele sunt, să lucrăm mai întâiu pentru întărirea poporului nostru credincios în virtuțile creștinești: Credință, dragoste și speranță, fără de cari promovarea cauzelor întâmpină greutăți, și fără de cari nu există fericire durabilă.

În fine rugându-mă bunului Dzeu zic: Binecuvântat să fie de Dzeu acest moment nou de întrunire a supremei noastre poporațiuni bisericești tractuale, în care corporațiune cu bucurie văd și o frumoasă cunună de inteligenți, baza de granit a bisericii noastre ortodoxe române din Ungaria și Transilvania. Binecuvântat de Dzeu să fie zelul dvoastră cu care ați grăbit a răspunde la invitarea ce v'am făcut prin convocatorul meu. Dzeu vă binecuvinteze fraților pe toți cu sănătate, pace și mulțămire ca astfel să puteți satisface mandatului spre deplina satisfacțiune a fraților cari v'au onorat cu această încredere pe lângă cari ședința sinodului protoprezbiteral deschisă o declar.

Pentru verificarea membrilor aleși pe noul period de trei ani s'a ales o comisiune în persoanele domnilor: Dr. Romul Boiu (Sibiu), Z. Tătar și N. Costea Neîntrând nici un protest, s'a propus verificarea celor 36 membri aleși.

Noul comitet protoprezbiteral, epitropia și notarul (N. Gheaja, paroh în Laslea-mare) s'au ales cu aclamațiune.

După comunicarea mai multor ordine conzistoriale a urmat cetirea voluminosului raport despre starea protoprezbiteratului în anul expirat.

Se constată spor îmbucurător în toată privința.

La dezbaterea specială au luat parte domni Ioan Baptist Boiu, Z. Tătar și Ioan Popa.

Stărpirea multelor conviețuiri ilegale (peste 200) vor trebui să formeze și pe viitor obiectul deosebitei sollicitudini a preoției tractuale.

În comisiunea pentru censurarea rațiociniilor se aleg domni Anastasiu Boiu, Ioan Popa și Emanuil Florea. Aflându-se rațiociniile în deplină regulă, se dă epitropiei absoluturiul.

Mai însemn aici, că starea fondului protoprezbiteral este de cor. 6222-87.

Fondul școlii centrale, înființat la 1892 de asesorul conzistorial Zaharia Boiu, a ajuns cu finea anului 1905 la suma de cor. 2959.20. În scopul augmentării acestui fond s'a decis lansarea unui apel către publicul român.

Ședința sinodală s'a terminat după o desbatere meritorică de trei ore. La cuvântul de încheiere al părintelui protopop răspunde în termeni aleși preotul Ioan Manovicu, dorindu-i dela Dumnezeu încă mulți ani spre binele tractului Sighișoara.

A urmat apoi o convenire veselă lor „mielul alb“, unde s'au rostit mai multe toast cu miez. La revedere în 1907!

Pius.

NOUȚĂȚI.

Asentările. Se menține știrea, că asentările se vor face în curând, pe la finea lunii Martie, și anume așa, cum anunțasem odată, pe calea mobilizării.

Procese de presă. Smedenie de procese de presă sunt în curgere la tribunalul regesc din Budapesta, intentate ziariștilor maghiari, pentru lesa majestate, agitație și ațitare. Judele de instrucție a ascultat zilele trecute pe toți aceștia (între ei e și baronul Kaas Ivor, Dr. Papp Zoltán, foști deputați dietali), și le-a comunicat, că în cazul, dacă pentru aceeași crimă ori delict să mai ridică odată acuză în contra vreunuia în cursul cercetării, are să-l aresteze la moment.

Din Austria. Mercuri s'a început în Reichsrath discuția asupra proiectului de lege referitor la reformele electorale.

Algeziras. De mult timp au început foile să vorbească despre evenimentele ce se întâmplă în acest orașel de pe malul mării mediterane. O mare parte din publicul cetitor însă de bună seamă n'are idee unde și ce este acest oraș. Algeziras este într'unul din cele mai ferite sinuri de mare ale Spaniei. Aci e insula Al-Gezirat—al—chadra, care în limba arabă înseamnă insula verde. Pe această insulă s'au dat pe la 1344 ultimele lupte cu Maurii și aci s'a format un orașel, care poartă numele insulei și astăzi are vreo două mii locuitori.

Birou tehnic a deschis în Blaj dl *Ioan F. Neguțiu*, inginer diplomat, și apelează la sprijinul publicului român, promițând că-l va servi bine și eficient. Primește măsurări de pământ, comasări, etc. și compune planuri și deșene, pentru ori-ce zidiri. Conzistoriul din Blaj l-a numit inginer archidieceșan.

In chestia marocană s'a ajuns la înțelegere între Franța și Germania. A fost legat un provizor de trei ani.

Expoziție de copii. Precum aflăm, comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibului” în ședința sa ținută Marți în 6 Martie n. c. la propunerea secretarului Reuniunii dl *Vic. Tordășianu*, a luat hotărârea de a aranja în frunțașă comună *Apoldul românesc o expoziție de copii*, prima de acest fel la noi. Scopul urmărit este de a se da medicilor români din comitat, cari au se formeze juriul expoziției, privilegiul po-trivit de a afla prin studii comparative dezvoltarea fizică a copiilor, condițiile de trai ale țăranului, alimentația, ocupațiunea, curățenia, locuințele, îmbrăcămintea etc., cari condiționează puterea vitală a generațiilor viitoare. Cu un cuvânt expoziția va servi ca mijloc pentru aflarea defectelor, cari cauzează marea mortalitate a copiilor, cum și a remediilor de luat pentru împiedicarea relelor.

Expoziția se va ține a 2-a zi de Roșalii și va fi împreună cu distribuire de mii în bani, ce se vor decerne mamelor barmice, și cari poartă deosebită îngrijire pentru dezvoltarea priincioasă copiilor lor.

Pentru amatorii de colecțiuni. Câteva colecții complete din „*Voința*”, foaie săptămânală apărută în Bistrița (1903-4) se află de vânzare, cu prețul de 15 coroane o colecție legată la dl *Lucian Bolcaș*, *Buda-pesta VII Izabella tér 3.*

Invenție nouă. În timpul mai nou s'a perfecționat și mai mult telegraful și telefonul zilelor noastre. Un profesor din München A. Korn a izbutit să transpună la depărtări foarte mari prin firul telegrafic reproducerea de chipuri și fotografii. Un chip de 13 până 18 cm. se poate transmite prin firul telegrafic la depărtare de opt mii kilometri. Invenția a făcut-o încă înainte cu o jumătate de an, astăzi însă a ajuns să o perfecționeze așa de bine, încât se poate pune în serviciul obștesc.

Pericolul galbin. De când cu războiul ruso-japonez s'a vorbit mult despre acest pericol. Europa s'a îngrozit de progresele Japonezilor, a semintiei galbine și s'a accentuat din multe părți, că semintii galbine vor ajunge să cutopească semintii albe ale Europei. Acum vine știrea că Japonia ar lega uniune cu China, ceea-ce ar fi primul pas spre realizarea faptului de care se teme Europa.

Din Cleveland ni s'a scris, că în 18 Februarie n. preotul nostru *Moise Balea* a ținut acolo o liturghie cu care ocaziune a făcut și colectă pentru fondul bisericeii gr. or. române ce se va zidi în Cleveland. Au fost adunați 131 dolari (655 coroane) dela următorii:

Iosif Welcelean, *Cicova m.*, 10 dol., *Ioan Mosora*, *Samoilă Soner*, ambii din *Daneș*, *Gheorghe Cristea*, *Ioan Ordean*, *Ioan Bucur*, *Iosif Bucur*, *Vasile Bucur*, *Zosim Pumnea*, toți din *Dăișoara* și fiecare câte 5 dolari, *Andron Pleșa*, 1 dol., *Eftimie Anghel*, 2 dol., ambii din *Fintină*, *Pavel Chitea Lupșa*, 1 dol., *Nicolae Moldovan Bertan*, 3 dol., *Nicolae Streza Lu-dișor*, *Dumitru Șerban Sâmbăta inf.*, ambii 5 dol., *Stefan Căndea*, *Biertan*, 3 dol., *Iosif Goga*, *Zaharie Șoveriu*, *Ioan Medrea*, *Ilie Brânduse*, toți din *Daneș*, fiecare câte 5 dol., *Nicolae Floasca*, *Corbi*, 3 dolari, *Zaharie Radu*, 5 dol., *Zaharie Popoviciu*, 2 dol., *Achim Popa*, 5 dol., toți din *Vălichid*, *Ioan Muntean*, *Ruja*, 2 dol., *Simion Bărnau*, *Constantin Jean*, ambii din *Reșița* m. fiecare câte 5 dol., *Gheorghe Boldea*, *Corbi*, 3 dol., *Ioan Șerban*, *Viștea de sus*, 5 dol., *Ioan Comanița*, *Grid*, 1 dolar. *Suma totală*, 131 dolari (655 cor.)

Tot pentru fondul bisericeii a adunat credinciosul *Petru Măciș* suma de 11 dolari 50 cenți dela mai mulți Englezi din *Leetonia*.

Unsoarea de pește a lui *Zoltán* pentru aceea se bucură de trecere așa mare, pentru că are putere nutritivă considerabilă și pentru că atât copiii cât și oamenii în etate o iau bucuroși. E un mijloc neîntrecut pentru împiedicarea diferitelor boale, pentru că promovează puterea și rezistibilitatea copiilor. Sticla cu 2 coroane, în farmacia.

Bătăia la judecătorie. Se vede, că precum în modă așa și în alte acte ale vieții publice ne întoarcem după un timp iarăși la trecut. În Danemarca s'a introdus anul trecut o lege nouă, prin care iarăși se acceptază la judecătorii pedeapsa de bătaie, pe care o aveau toate statele în secolii trecuți. În zilele trecute s'a pus mai întâi în prăcă în *Kopenhaga*, unde s'a măsurat unui delincent 15 nuele de alun pe spate.

Pedeapsa de moarte. Se vestește, că în Rusia ar fi depus guvernul un proiect, prin care se șterge pedeapsa de moarte în Rusia. Unele dintre fii desmint știrea, altele susțin însă cu siguranță, că Țarul ar fi subscris și sancționat această lege.

Comună înecată. O nenorocire deosebită a ajuns pe o comună *Tavernola* din Italia. În zilele trecute s'a cufundat în lacul Iseo, la a cărui margine este, o parte mare din comună, cu farmacie, poștă și vilele cele mai frumoase. Nu se știe din ce cauză s'au pornit valuri extraordinare de mari, cari au spălat aproape jumătate comuna, înecându-i partea cea mai frumoasă. Până acum au aflat zece persoane înecate.

Luptă cu lupii. Din Deva ni se vestește, că un român cu numele *Iancu* din *Sălășeș* a ieșit la pădure să taie lemne unde îl atacară deodată mai mulți lupi. Românul s'a apărut vitejește cu săcurea, și după o luptă crâncenă de aproape o jumătate de ceas a isbutit să-i alunge. Pe unul care era mai îndârjit, la omorât. A suferit și el câteva mușcături, dar rănilor nu sunt periculoase.

Om împetrit. În spitalul din *Uberslingen* lângă lacul *Baden* a murit de curând un bolnav cu numele *Brand*. Moartea i-a cauzat-o o boală necunoscută până acum: împetrirea. Muschii trupului au început încetul cu încetul să i-se im-petrească. S'au împetrit întâi picioarele și în timpul din urmă a ajuns la inimă. Boala i-s'a ivit la vârsta de 15 ani. Medicii au rămas uimiți și nu i-au putut da nici un ajutor.

Dactiloscopia este sistemul cel mai nou introdus nu demult și la poliția din Pesta, și care face serviciile cele mai strălucite și sigure poliției. Toți făcătorii de rele, cari ajung la poliție sunt siliți să-și lase imprimarea vârfului degetelor în protocoalele poliției. Pe baza acestor imprimări se constată perfect identitatea fiecăruia. În zilele trecute încă ajunseser un fecioraș pela poliția din Pesta. Și-a spus un nume fals. Pe baza dactiloscopiei s'a constatat însă numele adevărat. Il cheamă *Iókai Sándor*. Când l'au întrebat de ce nu și-a spus numele adevărat, a zis, că n'a voit să facă rușine numelui marelui bărbat al Ungurilor.

Cărți și reviste.

Comoara tinerimei, revistă bilunară sub direcția unui comitet, an. I. Nr. 14. I. Nădejde scrie despre: „rostul, cel-l are învățătura după pedagogia de azi”; S. Nădejde își urmează romanul „*Irimel*”. Articole despre celulă și protoplasmă, despre cutremurele de pământ, despre Mozart. Sfârșitul unei povestiri a lui E. de Amicis, un chip de țigan prins din fugă, felurimi, etc. etc.

„Mihail Eminescu”, literatură — artă — știință, an. I. Nr. 7. De supt umbra uriașă a acestui nume vreau să-și scoată capetele câțiva nebași în seamă, alătura de o reputație uzurpată literaricește, și căreia i-se recunosc alte merite. „Adunându-se împreună picături din depărtări”, mi-se pare unele din Muntenia, altele din Moldova, și un picur (acesta n'are vină, căci e mort, ear postumele i-au înăcut pe mână unuia fără importanță în literatură) din Bucovina, s'au hotărât să. . . să ia numele lui Eminescu în deșert. Și reușesc de minune. Două fețe ale troitei literare din Iași scâzuți tare după depărtarea „Junimeii” de acolo (lipsește conferențiarul *Vojen*, al treilea personaj istoric) încep și încheie numărul acesta. Intre aceste două granițe largi, după versurile scrise în proză, ca formă și ca fond, ale *Ririsii*, ardează ceva de *Ana-Konta Kernbach*, *Gordon*, *Victor (Eminescu)*, tot verificat. O traducere urâtă a poemului biblic de *Rostand*, din care s'a inspirat al nostru *H. Gh. Leca* când a scris: „I. N. R. I.” Un oarecare *M. A. Rennert* vorbește cu lipsa de respect a unui profan despre niște scrisori de dragoste ale lui Eminescu trimise *Veronici* Micle. Apoi *Rădulescu Niger*, care „n'are o limbă tocmai rea” (serios?) și care a intrat în grația unui om de gust, urmează cu o

povestire a sa despre fata domnișoară a unui lăutar. Restul are aceeași valoare de mistificare a gustului cetitorilor. — De altfel revista e eficientă: 8 coroane la an.

Revista Asociației învățătorilor și învățătoarelor din România, an. VI. Nr. 8 Chirțescu: Cătră cei cinci mii de învățători ai neamului; Gr. Patriciu: Reforma învățământului primar; Isvoranu: Învățător; Ionescu: Dezvoltarea principalelor virtuți în copil; Salviu: Momente sublimă; Agapie: Cercurile culturale: Marinescu: Școala primară nu dă profesioniști; Rădulescu: Infinitărea sindicatelor agricole; Informații etc.

Viața literară, an. I. nr. 8. Un articol folositor despre „Provincializmele scriitorilor noștri” de Gh. Coșbuc. Un fragment de roman țăranesc al lui I. Ciocirlan. Cronică dramatică despre „Răzvan și Vidra” a lui Gh. Ranetti e spirituală. Inceputul unei nuvele de R. Cioflec, cronică artistică de V. Cioflec, cronică muzicală de P. Bruno, un obicei din popor de M. Lungianu. Dl Chendi scrie despre „lipsa de corectitudine” în materie literară a dlui Iorga. Cronică aceasta literară a compatriotului nostru ne pare foarte nedreaptă, și a provocat de sigur nemulțămiri în mai multe părți. Noi nu vrem să găsim în „viața literară” românească a-celeași vederi, cari mișună în orbecările după „o nouă viață”, și de cari am izbutit — spre folosul nostru — să ne izolăm până azi. — Poezii publică: N. Gane (din „Infernul” lui Dante), I. Minulescu, C. Ardelean, Alice Călugăru, Zoe G. Frasin, Informații literare și artistice, etc.

În „*Tribuna*” din 22 Februarie publică dl *Ilarie Chendi* a XXXIII-a informație literară. După ce amintește despre împlinirea alor 50 ani dela moartea lui *Heine*, se oprește puțin la „manifestația spiritului de solidaritate al Evreilor față de un scriitor al lor, dela care cu toții avem de învățat”. E foarte drept. Numai cât unele articole ale dsale nu sunt proprii a ne îndemna la solidaritate, ci dimpotrivă. Și Doamne bine ne-ar părea să-l vedem scriind earăși ca mai înainte, fără aluzii — acestea rămână să fie caracteristice tot numai pentru Ovid Densusianu, — fără gând de îndujmănire.

„Să sperăm cel puțin”.

I. P.

Din public.†)

Mulțămite publice.

În sara de 29 Maiu (11 Iunie n.) a. c. s'a dat în sala cea mare a școalei confesionale ort române din Bungard o producțiune muzicală-teatrală sub conducerea dsoarei învățătoare *Aurelia Săvoiu*.

Pe lângă câștigul moral, am avut — după împrejurările nefavorabile de atunci — un câștig material neașteptat, încassându-se însemnata sumă de 70 cor. 90 fil. Din această sumă s'a spusat cu tipărirea și expedarea invitațiilor, luminatul saalelor, lăutarii ș. a. 35 cor. 82 fil. rezultând un venit curat de 35 cor. 08 fil., carele — conform hotărârii aranjierilor — s'a împărțit astfel: suma de 10 cor. 08 fil., pentru cumpărarea de cărți pe seama înființândei bibliotecii școlare, iar restul de 25 cor. s'a depus spre fructificare la institutul „*Albina*”, ca baza unui fond școlar neatacabil, pânăce prin donațiuni și mai ales prin eventualele venit ale următoarelor prod. va ajunge suma de 1,000 cor., când va fi a se și decide: spre ce anume să se folosească? Libelul despre 25 cor. s'a predat episcopiei parohiale. La acest venit material — pe lângă taxa de intrare — au binevoit a contribui prin ofert: Dnii *Petru Iuga*, paroh și *Nicolae Comănicu*, învățător din *Tilișca* ambii câte 2 cor., *Toma Ciora*, episcop paroh 60 fileri, *Nicolae Opriș*, proprietar din Bungard, 2 cor., fam. *Foica* 20 fil. și *Ioan Hămbășan*, jurist, Sibiu, 1 cor. 20 fileri, *Ioan Bănda*, învăț. 80 fileri și *Aurel Tărchilă*, pădurar, cerc, *Gușterița*, 40 fileri, *Ioan Iancu*, învăț. 80 fil., *Ilie Piso*, student, *Mohu*, 20 fil., *N. Căliman*, student, *Cărnăfel*, 20 fil., *Augustin Nedelcu*, comerciant, *Tălmăcel*, 40 fil., *Nicolae Vlad*, paroh, 1 cor. și *Irimie Millea*, proprietar, *Selimbăr*, 50 fileri.

Ne ținem de a noastră datorință, a aduce și pe aceasta cale cele mai calduraose mulțămiri dlor contribuenți și sprijinitori ai cauzei salutare ce urmărim. — Dorim — ca baza acestui fond, pusă din jertfele contribuenților — să fie cu temeiul, ajungând în curând scopul seu!

Comitetul.

Cu ocaziunea producțiunii școlare aranjată de corpul învățătoresc dela școala română gr. or. din Gurariului în ziua de 3 sfinți 30/I. st. v. a. c., au intrat dela ur-

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacția nu primește răspunderea.

mătorii preestimați oaspeți suprasolviri benevole, cărora le exprimăm și pe această cale sincerele noastre mulțămite.

Din Sibii: G. Nicola 5 cor., G. Nicola jun., I. Aranyosi, G. Sîmion și I. Tatu, fiecare câte 1 cor. Din Orlat: *Dionisiu Decei*, paroh, L. Pesamosca și G. Baci, fiecare câte 4 cor.; A. Drăgan, not. 3 cor. Din Săliște: A. Gherman, inv. 3 cor.; P. Giura, inv. și N. Țintea, fiecare câte 2 cor.; D. Roșca 1 cor. Din Căcova: I. Hanzu, par. 4 cor.; N. Tămaș, not. 2 cor.; I. Tipuriță, inv. și Baltes, ambii câte 1 cor. Din Sibiel: V. Popoviciu, par. și I. Popescu, ambii câte 4 cor.; Joandrea, inv. 2 cor. și Coman Bărs 1 coroană. Din Poplaca: Coman Baca, par. și O. Olariu, inv., ambii câte 2 cor.; I. Vișelariu, inv., N. Neagu, inv. și Arpățaceanu, fiecare câte 1 cor.; A. Măcelariu din Sângatin 4 cor. Din Gurariului: I. Manta, par., Ioan Ivan, not., A. Decei, not. II., *Ilie Măcelariu* și *Iohann Simon*, fiecare câte 4 cor.; *Dionisiu Aaron*, par. 3 cor.; Coman Gligor, *Dionisiu Dancea*, inv., I. Hanzalek și *Maria Arseniu*, fiecare câte 2 coroane; P. Ciontea, 1 cor. 20 fileri, *Ilie Brad Crețiu* 60 fileri, *Ioan Drăgan* 80 fil., *Ioan Hanzu* 40 fileri, *Nicolae Hanzu*, *Francisc Pesamosca*, I. R. Căndea, fiecare câte 60 fil.; I. Arseniu 1 cor. 40 fileri, *Ilie P. Brad* 60 fileri, I. Ihora 2 cor., *Savu Droo* 60 fil., I. Tristiu 1 cor. și dela mai mulți 3 cor. 80 fileri, ulterior au mai incurs dela *Ioana Rebegea* 2 cor. și dela I. Rebegea, funcț. la „*Albina*” 2 cor.

Venitul brut e de 111 cor. 20 fileri, din care subtrăgându-se spesele de 54 cor. 58 fileri rămâne un venit curat de 56 cor. 62 fileri în favorul bibliotecii școlare.

Gurariului, în 5 Martie st. n. 1906.

Corpul învățătoresc.

ECONOMIE.

Vânzare de altoi. Subscrisul comitet central în scopul de a lăși pomăritul printre economii români, împarte în primăvara anului curent 7000 de meri nobili în soiurile: *Pătul*; *Aurii parmen de iarnă*; de *stettin*; *Poinic*; *Reinette mare de Cassel*, între membrii reuniunii și economii români, pentru prețul de 25 cr. (50 fileri) bucata.

Pomișorii sunt toți altoiți în pădureți, tractați în școala de pomi, ca meri mijlocii (*Halbhochstämme*) de 4 ani cu coroană formată la înălțimea de 140 și 150 cm.

Doritorii de a cumpăra din acești meri să se adreseze cu comanda până în 25 Martie a. c. la comitetul central al reuniunii în Sibiiu eventual la viceprezidentul reuniunii *Ioan Chirca* în Săliște, comitatul Sibiiu.

Expediția se va face prin viceprezidentul reuniunii în ordinea comandelor și prenotărilor sosite și se începe în 15 Martie st. n. a. c.

Pomișorii se expediază pe lângă solvire înainte s'au cu rambursă (utânvét).

Rugăm pe cărturarii noștri dela sate, preoți, învățători și notari a face cunoscut economilor dela sate această ocaziune binevenită de ași procura pomișori nobili de soiuri veritabile.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu”.

Pantaleon Lucaș
prezident.

Vic. Tordășianu
secretar.

Când trebuie să dăm copilului

leacuri, și copilul le ia cu plăcere, se poate aștepta cu siguranță că efectul se va vedea mai curând și mai apriat, de cât când copilul se opune a lua leacuri. Aceasta se întâmplă cu deosebire la emulziunea lui Scott, care este un preparat gustos și ușor de mistuit, și constă din cea mai bună unsoare de pește medicinală amestecată cu hipofosfiți de var și natron.

(134)

Emulziunea lui Scott este cu deosebire al boale de copii foarte folositoare, face copilul viguros și robust, și l'ajută să se dezvoltă normal. Pescarul cu batogul cel mare e semnul de garanță al procedurii veritabile a lui Scott.

Se capătă în toate farmaciile. Cu provocare la foaia aceasta și pe lângă trimiterea alor 75 fileri în marce postale se expediază franco sticle de probă prin

Dr. EMIL BUDAI, „Stadtapotheke” BUDAPEST, IV, Váci-utca 34/50.

Prețul sticlei originale: Cor. 2-50.

Nr. 61 1906.

[60] 1-3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învăță-torești dela școlile populare confesionale gr. or. române din parohiile mai jos numite, prin aceasta se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare a acestui concurs în „Telegraful Român“.

1. Gârbon, cu salariu anual de 600 cor., dintre cari 200 cor. din repartitie de pe popor și 400 cor. din ajutor de stat. Cuartir în edificiul școlar și lemne de foc.

2. Gostila, cu salariu anual de 600 cor., dintre cari 350 cor. din repartitie de pe popor și 250 coroane din ajutor de stat. Cuartir, grădină de legumi și lemne de foc.

3. Muncel cu Filia Fălcușă, cu salariu de 600 cor., dintre cari 242 cor. din repartitie de pe popor și 358 cor. din ajutor de stat. Cuartir în edificiul școlar și lemne de foc. Învățătorul va fi ambulant.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a și înainta rugărilor instruite conform legii în termenul deschis la subsema-natul oficiu protoprezbiterial și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în parohiile amintite spre a cânta la biserică și a face cunoștință cu poporul.

Notare. Postul din Gârbon este a se ocupa momentan, iar celelalte cu începutul anului școlar 1906/7.

Dej, 14 Februarie 1906.

Oficiul protoprezbiterial al tractului gr. or. Dej, în conțelegere cu respectivele comi-tete parohiale.

Teodor Hermann
protoprezbiter.

Frumosul roman

DUȘMĂNIE

de

Vasile E. Moldovan

costă 60 fileri.

Librăria arhidiecezană.

10.000
motore livrate
spre mulțămire
generală.

74
distinctii
6
medalii de stat

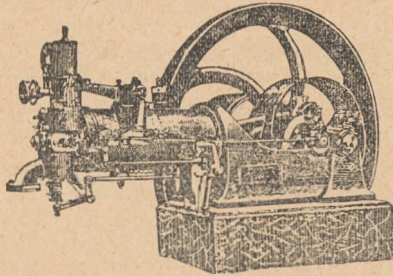
Fabrica de motore din Dresda, soc. an.

Filială:

Ignaz Gellert & Comp.

Budapesta, VI., Theresienring 41
Telefon 13-91.

MOTORE CU BENZIN, Motore cu gaz, Motore
cu ulei brut, Motore cu spirit, Motore cu
acetilen, Locomobile cu benzin pt. treerat

Noutate importantă! Motorele cu gaz
sugativ sunt cele mai moderne și mai per-
fecte, și cer mai puțină putere de exploatare.
Motorele cu gaz sugativ lucrăză minunat
și cu cărbuni de lemn!

Motorul de Dresda este re-
cunoscut
în lumea întreagă ca fabricat eminent! Con-
strucție dovedit de perfectă. Construit din
cel mai bun și mai solid material. E pre-
cis executat.

Trainic! Nu are lipsă de reparaturi
nici după folosire de ani
de zile. — Necondiționat sigur la mănare.
— Manuare simplă. — Spese de transmi-
siune relativ mici.

Motorele de Dresda se pot
vede la
diferite întreprinderi industriale și econo-
mice, ca: mori, țigări, fabrici de mașini,
instalații pentru prelucrarea lemnului, sta-
bilimente de scos apă, camere de nutreț,
lăptării, la treerat etc. (285) 8-10

Se livrează aranjamente complete.
Deslușiri și preliminar de spese se
dau bucuros.

Garantie mare. Condiții de plată favorabile.

Preț redus!

Tara noastră, descrierea porților Ardeolului
spre mează și Valea Murășului, de Silvestru
Moldovan, se vinde cu prețul redus de 1 cor.
(în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la Librăria
arhidiecezană din Sibiu (Nagyszeben).

Prin Librăria arhidiecezană din Sibiu
(Nagyszeben) se pot procura

sigile pentru oficii

parohiale, protoprezbiterale și alte oficii, cu
prețul de 4 cor. cu cruce sau biserică în
mijloc 5 cor. 40 fil., cu bramuri sau alte
embleme 8 cor., plus porto postal 60 fil.,
cu ramburs 70 fil.

La Librăria arhidiecezană din Sibiu
se află de vânzare

ilustrate cu catedrala

ortodoxă română din Sibiu. Prețul unei bu-
cătă 6 fileri, colorate 10 fileri.

In „Biblioteca băncilor române“ a
apărut

Băncile române

din Transilvania și Ungaria

de Constantin Popp, funcționar la cen-
trala „Albinei“, Sibiu. — Se poate procura
de la Librăria arhidiecezană din Sibiu
cu prețul de 50 fileri.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se
aparar vindecă bóle

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest
vechi de 20 ani.

aparatură vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, im-
pedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tuițuri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri
de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftii de mâncare, răceală la mâni și
picior, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată
a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.
In cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii cari prețesc cu mulțămire
iuneu mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se
va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba apa-
ratul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să
se confunde cu aparatul „Volta“ deosece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-
Ungaria a fost oficios oprii fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apre-
ciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6. —
folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi
[2] 189 de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4. —
folosibil la copii și femei de constituție foarte
slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmán.

Devisa: Fie-care bucată de săpun Schicht e curată
și liberă de ori-ce substanțe păgubitoare

Săpunul Schicht

(săpun cu cerb ori cu cheiă)

e cel mai bun și mai efin, pentru
ori-ce albituri și pentru ori-ce me-
todă de spălat.

Garantă: 25,000 cor. plătește firma Georg Schicht
în Aussig fiecăruia, care dovedește, că săpunul ei cu nu-
mele „Schicht“ conține orecari adaosuri stricătioase.

Requisite de scris

se pot procura
de la

Librăria arhidiecezană

Deschidere de magazin.

Am onoarea a aduce la binevoitoarea cunoștință a onoratului public, că am
deschis în piața mică nr. 2 (casele parohiale r-cat.) un

magazin de confecțiune pentru domni și dame.

Imi permit a atrage atențiunea onoratului public în mod deosebit asupra
împrejurării, că hainele pentru bărbați și băieți cum și costumele de copii
le am cumpărat numai dela cele mai mari firme de bransa aceasta, astfel că prin
depozitul meu nou asortat mă aflu în poziție de a mulțami on. mușterii atât în
ce privește calitatea cât și croiala fiind cea mai nouă și elegantă. Prin serviciu real
și prețuri uimitor de efine mă voiu nizu a câștiga încrederea stimărilor mei mușterii.

Fiecare amic al buzunarului propriu să nu întrelase, în cas că are
trebuintă de haine pentru domni și băieți sau costume de copii, a nu se convinge,
că la mine se pot cumpăra hainele cele mai moderne în calitate eminentă și pe
lângă prețuri deosebit de efine. [49] 3-4

Invitând on. public de a mă onora cu prețioasele sale vizite, semnez

cu toată stima

E. ELIAS

Sibiu, piața mică nr. 2 (casele parohiale r-cat.)

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum și la repararea clopotelor stricate
mai departe spre facerea de clopote armonioase, pe lângă garanță de mai mulți ani
în fie-care mărime, provăzute cu ajustări i defier
bătut, construite spre a întorče clopoțele cu ușu-
rință în ori-ce parte, îndată ce sunt bătute de o
lature, prin ceea ce sunt mântuite de a se strica.
Cu deosebire recomandă: (119) 27-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată. Aceste clo-
pote au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut
și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopoțele tur-
nate după sistemul vechiu, câte un clopot paten-
tat de 327 kg., este egal în ton cu unul de
461 kg. turnat după sistemul vechiu. — Mai de-
parte se recomandă pentru facerea de scaune de
fier bătute, de sine stătătoare, spre ajustarea
clopotelor bătrâne cu corone de fier bătut, ca
și spre turnarea de tóce din metal. Se află clopote în greutate de 300 kg. și mai jos.

Preț curanturi ilustrate se trimite la cerere gratuit și franco.
La espositia milenară din Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare.

Banca de asigurare**„TRANSILVANIA“**

Sibiu, str. cismădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868

Primește în condiții favorabile

- asigurări contra focului și esplosiunilor,
- asigurări de viață și de rente viagere,
- asigurări contra furtului prin spargere,
- asigurări de grindină,
- asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milioane corone.

Despăgubiri prestate 7 milioane corone.

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane corone.

Informațiuni de la Direcțiune în Sibiu și prin agenturile prin-
cipale din Arad, Bistrița, Brașov și Cluj, cum și prin subagenții din toate
comunele mai mari. (271) 18-52